

İkinci Beynelmülk Bure'ını ve Avrupa'da Hamburg
 Brüksel, Amsterdam ve san defa Marsilyada
 mümakit müteaddit kongrelerde kabul olunan
 esasat, mühim meye ve Sosyalist beynelmülk ame-
 leye lurasınıms muntahap mukararatına müstori-
 den bundan yedi sene evvel İstanbulda Bey ağlunda
 Siplide 104 numara da ^{bir} sosyal demokrat Fırkası
 Teshkil etmiş ve melfuf küçük zübdesi Programı vesile
 çünkü met-i Osmaniye'den barukhat-ı resuliyeye
 esasatı üzerenden Türkiye'de icray-ı ahkama bas-
 lamıştır. Hey'eti merkeziyesi ~~ve~~ an iç yaldastan
 ve millî-i ^{efradından} muntahap ve her man kaffesi müteferrika ve
 kirlerinden ibaret teşafı namus ve hay şiyetten
 Terakküp ederak her hafta hazan birer hazan da
 ikiser defa ~~vakıf~~ munteaddit saatlar ^{statüsü} hokile
 muhafaza etmek üzere müessisi muallim Dr.
 Hazan Rıza bey yaldastan şiyaseti tabitında
 icray-ı müteferrika ve mukararat-ı vakıfı ebe'ri
 atıyay kadara icra etmek üzere bir müddet
 devam ^{muamele} etmiştir. Âzâsınıs azar azar tek-
 siri mümkün olan bu hakikat Demokrat
 Fırkası İstanbulda oluvel müteferrika işga-
 lünde bulunmuş zamanında hile istihaf

işgal hey'etinin mazharı takdiri almış-
 tır ve kendi muhtasar kaleme alınmış
 Programın hükümetin en büyük makama
 tına takdim ve alzaması Padisah-ı Sâkuta ve
~~ve diğer~~ ^{veliahtı da} şahadetle takdim etmiş ve muavenet-i
 maddiye ye mazhar almıştır. Hükümet
 Sendüka Teşkiline müsaade ettiği için
 bir kaç sendüka resmen teşkil ve resmî
 kâğıtlarını ifa eylemiştir. Bunların kafesi
 yürümeye azmî tarakkîyat-ı ^{fenniyesine} ve Avrupada-
 ki sendükaların esasatına müstenid olup
 hey'eti idarelerini de resmen Palise ve
 hükümete beyan eylemiştir. Milyet perverle-
 rin İstanbul'a nakli olan vürud-u resmî ^{şerh} ve
 kötip-i umumî ^{ve diğer} ve diğer ve ^{ve} muvazana
~~malza~~ ^{malza} beyan ^{ve diğer} istikbale göndermiş ve
 hitabî ^{ve diğer} maili hürmet olacağını zann ettiği
 bu heyetin karısında Narus ve iffetile
 arzı emdam etmiş ve bilâhale teşkil ^{ve diğer} iden
 meclis-i millînin de resmî ^{ve diğer} ilmi ^{ve diğer} haberinin
~~ve diğer~~ alınması ^{ve diğer} ^{ve diğer} ve ^{ve diğer} meclisin
 cediden ^{ve diğer} ^{ve diğer} ettiği kanun-u esasîsî ve
 ve menâd-ı müderracatına

~~Resmî~~ tefîkan resmen hazîr olduğu tasdikname-
 sinele sinide istemistir. Hükümet-i Osmanîye'nin
 sukutüle yerine gelen hükümet-i hazîre, bir
 türlü bu hakaka Demokrat Sosyalist Fırkası-
 na mübahiz almama sile de kendi meclisi-
 millîsinin yaptığı kamunvesasiye mazaran
 hakikaten ieray- Faaliyeti serbest alması lazîm
 gelen bu fırkaya ilimî haber resmîsini
 mügayyir-i kamun olarak vermekte ^{hâllî} ~~hâllî~~
 ve tereddüt eylemiştir. Fırka serbest ieray-
 Faaliyet edelildigi her sene Galata'da Hürriyet
 Mader hankarındaki mura kâzinde her vakit
 ve her hafta ieray Faaliyet etmiş ve her
 sene program ve etimâf ietunâf inmi misile
^{konuşmaları} hissi ifa ve sug name-i müzakeresini tutarak
 kangre mükarretim de kayid ve tahvîr ve
 zabıtname-i resmîsini tutmuştur. ve memalik
 eceliye ile müzakere ve teati-i makâtiliye
 devam etmiş ve hatta ^{çerçeve'de} münakid olmuş olan
 kangrede Fransız Sosyalist yoldasların bitteker
 muamelâtına namuskârane devam etmiştir.
 Hükümet-i Osmanîye, her ne kadar resmen
 izin vermiş işde, müteaddit defalar vaki
 olan istida-i resmîsile, (Enerji) manile

~~manüle~~ nesrini arzın ettiği Sosyalist gazete-
 tesine ruhsat-resmine ver me müst. İstanbul-
 da şimdiye kadar hiç bir zaman serbesti;
 matbuat olmadıgından hâzen sansür, hâzen-
 de artık ^{bu} bütün taraflarına gazeteler neşr alınamaks
 âdet aldugundan Avrupa'da aldugı gibi furka-
 nıy hiç bir zaman kendi efkârı cede ve cedi-
 de-i asrinesini neşr ve ilân ideme müst. san
 defa olarak Ankara'da gerek Dahiliye ve kâletine
 ve has ve kâlete müteaddit istida takdim ile
 yurminci asra mahsus hürriyetini elde ideme-
 mis olmasına mehmî san defa da melis Atı-
 millige iş istida taktim ve istida emeî me-
 munden de hey'eti vekilemin bu halde kusur-u
 kamurisi olduğı ve kendilerinden mes'etimin
 tasilimi lazim geldiği ^{sadedinde} cevap-ı tahviri alınmış
 ve dosya mıydaki mahfuz bulum müst. ve siye
 de teffen istidalar dan ikisinin kopyaları gönderil-
 mis aldugundan mütalâa ve tercümesi siye
 bizim ne derece hür ve dâğın fikirli aldugumuzu
 ve furkanızın emel ve arzusunuz sizin arzı
 ve emelleri emeli müze yani dünyada mevcut
 amelâların biliperek erbab-ı mesâğinin yir-
 minci asra tufikan hür ve serbest ^{id} lerinin
 elzemini ^{yeti} ~~arzın~~ ^{ezdi-ü-} can istediğini gösterir

Hükümet ve menki-^mtekdar da bulunana ların memleketi hüsarı idare etmek, kamunun huzur ve huzur ve huzur fevkinde hâkim kalmak, huzur ve istirahat-^m ameyi temin ve emniyet ve istinat-^m mütakabile hasıl etmek ve Avrupa'da Türklerin hakikaten âdilane ve kamun Sîmasane hareketlerine dair emniyet hasıl etmek ^{elzem} olduğunu iyi bilerek her hükümetin adaletle kamun ve eiddiyetle daim alabileceğinin nazır dikkatlen dur tutulması, her memleketin ve her husus demokrat ve emniyet perver memleketlerde olduğu gibi Lazan ahitnamesinde kabul ettiği esaslar dairesinde his almazsa dâir firkâ-i siyasiye tesis etmek ve huzur de kemâl yapıtların kamuna tevfiқан hüriyetimizi hakikate vererek serbest ve asri medeni hayatın Türkiye'de taammününe şahsmalar meclislerini kati surette tatbik etmekte-
rdir.

Daha uzun yazmak sizi rahatsız etmek olacağından bu kadarla kâfi eyletti.
Türki-i Um. Reis Muavini

fi. 27 My 1926

Bureau International du Travail.

International Labour Office.

Imprimés

Dr. H. Riza Bey,
Parti social Démocrate,
Rue Hasseki-Tarlacie-
Bechiktache,
CONSTANTINOPLE

Société des Nations.
League of Nations.

B-2

This photocopy may not be
further reproduced and
distributed without the
specific authorisation
of the ILO.
Notice: This material may
be protected by copyright

SAI

2809/14

1999 2/17